

Parkeernormennota 2021: Toepassing parkeercijfers bij ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Veldhoven

Juni 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding & uitgangspunten	3
2. Parkeercijfers wonen	6
3. Parkeercijfers werken	9
4. Parkeercijfers winkelen en boodschappen	10
5. Parkeercijfers sport, cultuur en ontspanning	13
6. Parkeercijfers horeca en (verblijfs)recreatie	17
7. Parkeercijfers gezondheidszorg en (sociale) voorzieningen	19
8. Parkeercijfers onderwijs	21
9. Parkeercijfers overstappunten.....	23
10. Aanwezigheidspercentages per functiegroep	24
11. Voorbeeldberekeningen voor dubbelgebruik.....	25
12. Mobiliteitsmanagement	26
13. Toepassing deelauto's.....	26
14. Laadvoorzieningen.....	27
15. Hardheidsclausule	27

1. Inleiding & uitgangspunten

De gemeente Veldhoven volgt bij ruimtelijke ontwikkelingen de meest actuele parkeerkencijfers van het CROW voor het bepalen van de nodige parkeer- of stallingsruimte. In deze notitie zijn de autoparkeerkencijfers van CROW publicatie 381 *'Toekomstbestendig parkeren. Van parkeerkencijfers naar parkeernormen'* en de fietsparkeerkencijfers uit CROW publicatie 291 *'Leidraad fietsparkeren'* vertaald naar de situatie voor Veldhoven. Per functiegroep zijn de verschillende functies benoemd en eventueel voorzien van een definitie-omschrijving.

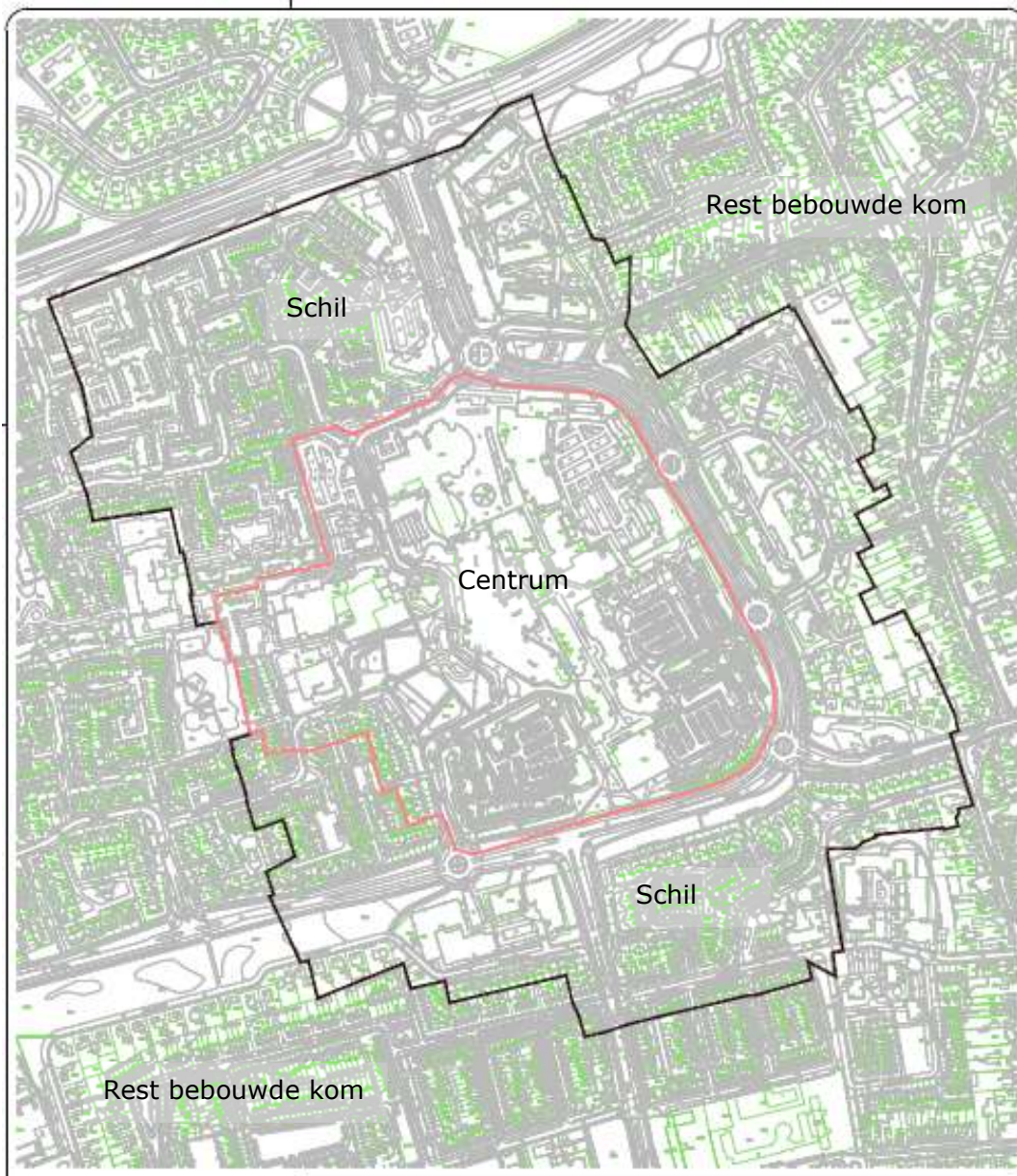
De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

- 1) De cijfers in deze notitie zijn een gemiddelde van de parkeerkencijfers voor de auto die het CROW hanteert.
- 2) De stedelijkheidsgraad van de gemeente Veldhoven is volgens het CBS 'sterk stedelijk'. Daarom worden voor Veldhoven de parkeerkencijfers uit de categorie 'sterk stedelijk' gehanteerd.
- 3) Uit cijfers van het CROW-Fietsberaad blijkt dat het aandeel fiets in Veldhoven 'gemiddeld' is ten opzichte van andere Nederlandse gemeenten. Daarom worden voor Veldhoven de gemiddelde parkeerkencijfers voor de fiets gehanteerd.
- 4) Het CROW geeft bij sommige functies geen parkeercijfer voor een bepaalde locatie, omdat die functie in de praktijk niet of nauwelijks op een dergelijke locatie gerealiseerd wordt. Er staat dan 'n.v.t.' bij de parkeernorm. Dit betekent niet dat dan geen parkeercijfer toegepast hoeft te worden als een dergelijke functie toch op die locatie gerealiseerd gaat worden. Er wordt dan in overleg met de gemeente Veldhoven bepaald welk parkeercijfer gehanteerd moet worden.
- 5) De (fiets)parkeerkencijfers staan los van het Bouwbesluit. In het Bouwbesluit wordt het absolute minimale aantal benodigde (fiets)parkeerplekken vermeld. Deze notitie gaat uit van het beleidsmatig aantal benodigde (fiets)parkeerplekken.

Afbakening gebieden

De gebieden zijn als volgt afgebakend. Het grootste deel ligt binnen de bebouwde kom van Veldhoven. In het buitengebied is het autobezit vaak hoger vanwege de langere afstanden. In de winkelgebieden is het autobezit vaak lager, omdat hier meer functies op loopafstand zitten en de modaliteiten fiets en openbaar vervoer beter beschikbaar zijn. Op de volgende pagina staan de gebieden in het Citycentrum en de Kromstraat waar de parkeernorm voor 'centrum' en 'schil centrum' op van toepassing zijn.

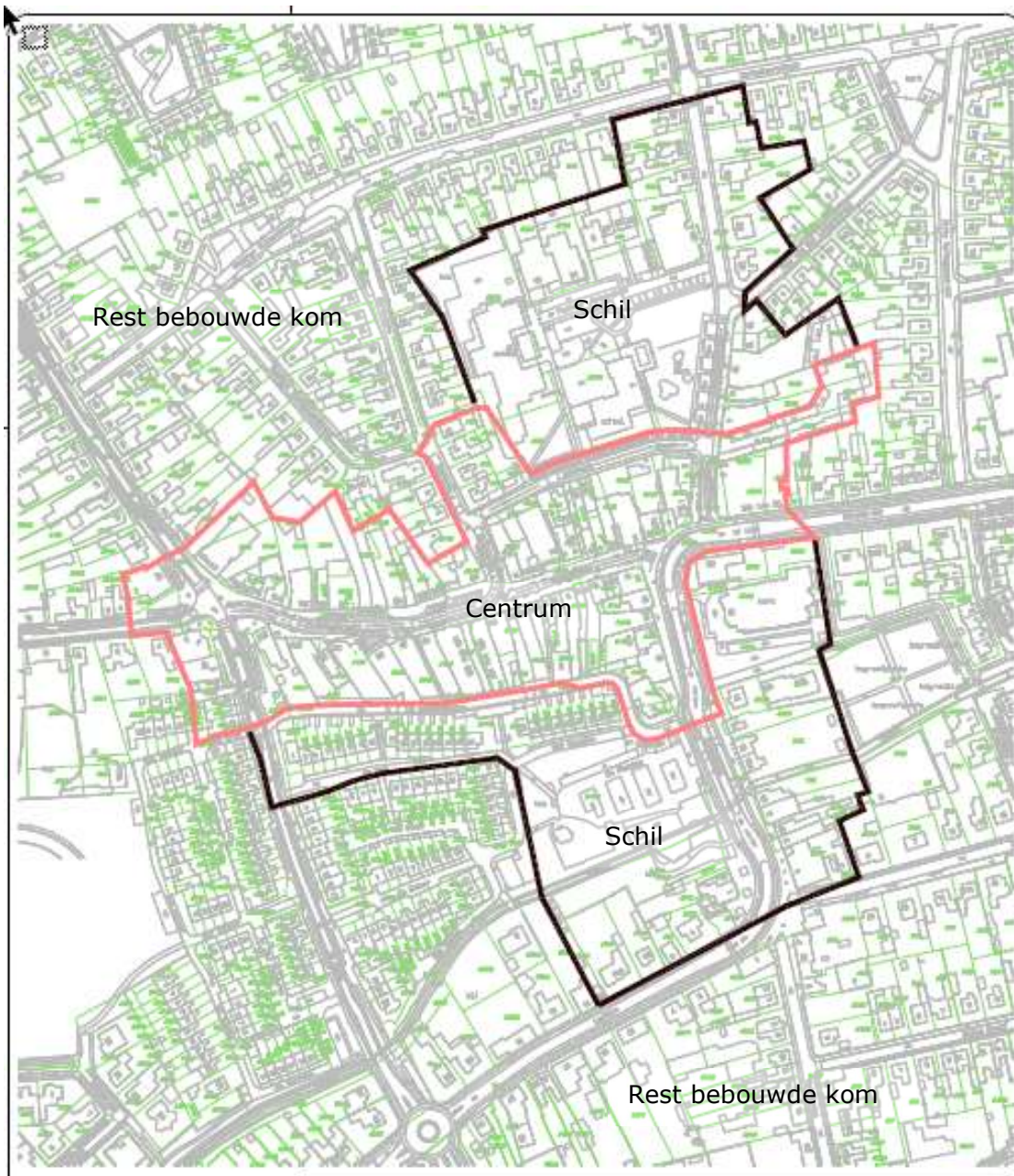
Parkeergebied Citycentrum

Legenda:

- Centrum
- Schil/
Overlooptgebied

Parkeergebied Kromstraat

Legenda

Centrum	
Schil/ Overloopgebied	

2. Parkeercijfers wonen

Voor wonen wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende woningtypes:

1. *Koop, huis, vrijstaand*
2. *Koop, huis, twee-onder-een-kap*
3. *Koop, huis, tussen/hoek*
4. *Koop, appartement, duur*
5. *Koop, appartement, midden*
6. *Koop, appartement, goedkoop*
7. *Huur, huis, vrije sector*
8. *Huur, huis, sociale huur*
9. *Huur, appartement, duur*
10. *Huur, appartement, midden/goedkoop (inclusief sociale huur)*
11. *Kamerverhuur, zelfstandig (niet-studenten, per kamer)*
12. *Kamerverhuur, studenten, niet zelfstandig (per kamer)*
13. *Kamerverhuur, arbeidsmigranten (per bed)*
14. *Aanleunwoning, serviceflat (zelfstandige woning met beperkte zorgvoorzieningen)*
15. *Kleine eenpersoonswoning (inclusief tiny house; meestal grondgebonden)*

Autoparkeernormen voor woningen

Type woonfunctie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buitengebied	Aandeel bezoekers (*)
Koop, huis, vrijstaand	1,6	1,8	2,1	2,4	0,3
Koop, huis, twee-onder-een-kap	1,5	1,7	2	2,2	0,3
Koop, huis, tussen/hoek	1,4	1,6	1,8	2	0,3
Koop, appartement, duur	1,4	1,6	1,9	2,1	0,3
Koop, appartement, midden	1,3	1,5	1,7	1,9	0,3
Koop, appartement, goedkoop	1,2	1,3	1,5	1,6	0,3
Huur, huis, vrije sector	1,4	1,6	1,8	2	0,3
Huur, huis, sociale huur	1,2	1,3	1,5	1,6	0,3
Huur, appartement, duur	1,3	1,5	1,7	1,9	0,3
Huur, appartement, midden/goedkoop (incl. sociale huur)	1,0	1,1	1,3	1,4	0,3
Appartement < 50m ² BVO met 1 slaapkamer (koop of huur)	0,9	1,0	1,2	1,3	0,3
Kamerverhuur, zelfstandig (niet-studenten)	0,5	0,6	0,7	0,7	0,3
Kamerverhuur, studenten, niet-zelfstandig	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

Kamerverhuur, arbeidsmigranten, per bed	0,5	0,5	0,6	0,6	0,3
Serviceflat	0,4	1,1	1,1	1,2	0,3
Kleine eenpersoonswoning ¹	0,5	0,6	0,7	0,7	0,3
(*) Dit aandeel is verwerkt in de parkeernorm en is van belang voor het berekenen van het aantal parkeerplaatsen dat minimaal (openbaar) toegankelijk moet zijn voor bezoekers.					

Parkeervoorzieningen op eigen terrein

Voor het toepassen van parkeerplaatsen bij woningen op eigen terrein, moet rekening gehouden worden met correctiefactoren voor onder andere opritten, toegewezen parkeerplaatsen en garages. Parkeervoorzieningen op eigen terrein worden namelijk meestal minder efficiënt gebruikt dan parkeerplaatsen in de openbare ruimte. Toegewezen parkeerplaatsen op eigen terrein zijn niet of nauwelijks uitwisselbaar tussen (bezoekers van) de bewoners.

Een voorbeeld van een parkeervoorziening op eigen terrein die minder efficiënt gebruikt wordt, is een garage. Die wordt vaak gebruikt voor de opslag van spullen in plaats van het parkeren van een auto. Een ander voorbeeld is een toegewezen parkeerplaats. Als iemand geen auto heeft, staat deze parkeerplaats leeg. Dit terwijl anders een extra auto van een buurtgenoot of een bezoeker erop kan parkeren. De correctiefactoren voor parkeerplaatsen op eigen terrein staan genoemd in de onderstaande tabel:

Berekeningsaantallen parkeervoorzieningen woningen

Parkeervoorziening	Theoretisch aantal	Berekeningsaantal	Opmerking
Enkele oprit zonder garage	1	0,8	oprit op eigen terrein min. 5 meter diep en 2,5 meter breed
Lange oprit zonder garage of carport	2	1,0	oprit op eigen terrein min. 10 meter diep en 2,5 meter breed
Dubbele oprit zonder garage	2	1,8	oprit op eigen terrein min. 5 diep en 5 meter breed
Toegewezen parkeerplaats	1	0,8	Geen dubbelgebruik en geen parkeren van bezoekers mogelijk. Verschil (0,2) dient openbaar toegankelijk gemaakt te worden
Garage zonder oprit (bij woning)	1	0,4	effectief min. 2,5m breed en 5,5m lang
Garagebox (niet bij woning)	1	0,5	effectief min. 2,5m breed en 5,5m lang
Garage met enkele oprit	2	1,0	oprit op eigen terrein min. 5 meter diep en 2,5 meter breed

¹ alleen als deze bedoeld is voor urgenten en/of statushouders. Anders geldt de norm van een sociale huur- of koopwoning.

Garage met lange oprit	3	1,3	oprit op eigen terrein min. 10 meter diep en 2,5 meter breed
Garage met dubbele oprit	3	2,0	oprit op eigen terrein min. 5 meter diep en 5 meter breed. Garage effectief min. 2,5m breed en 5,5m lang

Fietsparkeernormen voor woningen (*)

Woning	Kencijfer	Per	Opmerking
Rij- en vrijstaande woning	1	kamer	Bij voorkeur plus 1
Appartement (met of zonder fietsenberging)	0,75	kamer	Minimaal 1,5 plek
Studentenhuis	1	kamer	

(*) De tabel betreft alleen de fietsparkeervoorzieningen voor bewoners. In de openbare ruimte moet daarnaast rekening gehouden worden met fietsparkeervoorzieningen voor bezoekers (0,5-1 per woning).

Oppervlakte fietsenschuur bij woningen (alleen voor stallen fietsen, exclusief bergruimte)

Aantal fietsen	Oppervlak (m2)	Opmerking
2	4,1	Haaks
3	5,8	Haaks
4	7,3	45°
5	8,4	45°
6	9,5	45°
7	10,6	45°
8	11,8	45°

Algemene opmerking: in de lengte is minimaal 2 meter nodig om een fiets te kunnen stallen.

3. Parkeercijfers werken

16. *Kantoor (zonder baliefunctie)*
Administratief en zakelijk.
17. *Commerciële dienstverlening*
Kantoren met een baliefunctie.
18. *Bedrijf arbeidsintensief/bezoekersextensief*
Bijvoorbeeld industrie, laboratorium of een werkplaats (relatief veel werknemers en relatief weinig bezoekers).
19. *Bedrijf arbeidsextensief/bezoekersextensief:*
Bijvoorbeeld loods, opslag of transportbedrijf (relatief weinig werknemers en relatief weinig bezoekers).
20. *Bedrijfsverzamelgebouw*
Gelijkwaardige mix van kantoren (zonder baliefunctie), arbeidsintensieve- en extensieve bedrijven.

Opmerkingen

Het 'aandeel bezoekers' in de tabellen staat voor het aantal parkeerplaatsen dat openbaar toegankelijk moet zijn voor bezoekers die hun auto willen parkeren. Hiermee is in de kencijfers rekening gehouden. Het weergegeven parkeerkencijfer is dus inclusief bezoekersparkeren, maar exclusief het parkeren voor vrachtwagens.

Autoparkeernormen kantoren

alles per 100 m² bvo²

Funcie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buitengebied	Aandeel bezoekers
Kantoor (zonder baliefunctie)	1,2	1,6	1,7	2,6	5%
Commerciële dienstverlening (kantoor met baliefunctie)	1,6	1,9	2,3	3,6	20%
Bedrijf arbeidsintensief/ bezoekersextensief (industrie, laboratorium, werkplaats)	1,4	1,8	2,2	2,4	5%
Bedrijf arbeidsextensief/ bezoekersextensief (loods, opslag, transportbedrijf)	0,7	0,8	1	1,1	5%
Bedrijfsverzamelgebouw	1,1	1,4	1,6	2	

Fietsparkeernormen kantoren

Funcie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buitengebied
Kantoor (personeel) per 100 m ² bvo	2	2	1,5	0,9
Kantoor met balie (bezoekers) per balie	6	6	6	6

² Bvo = Bruto vloeroppervlakte

4. Parkeercijfers winkelen en boodschappen

1. Supermarkt

Er worden drie typen supermarkten onderscheiden:

- *Buurtsupermarkt*

Dit is een kleinere supermarkt (kleiner dan 600 m² wvo) die meestal een duidelijk afgebakend verzorgingsgebied heeft.

- *Fullservice supermarkt*

Dit soort supermarkten heeft speciale afdelingen voor groente, vlees, kaas en brood. De verkoopvloeroppervlakte is meestal tussen de 1.000 en 2.000 m² wvo.

- *Grote supermarkt (XL)*

Bij supermarkten is een trend tot schaalvergroting zichtbaar. De omvang van nieuwe supermarkten overschrijdt oude normen. Grote supermarkten kenmerken zich door een (zeer) uitgebreid assortiment op een verkoopvloeroppervlakte groter dan 2.500 m² wvo (en vaak kleiner dan 4.000 m² wvo). Het serviceniveau is hoog. In dit soort supermarkten worden vaak producten (brood, vlees) ter plekke bereid.

2. *Groothandel specialist (bijvoorbeeld levensmiddelen, bouwmaterialen of kantoorartikelen)*

Een groothandel in levensmiddelen, bouwmaterialen of kantoorartikelen is meestal een grootschalige detailhandelsvestiging voor een specifieke productgroep op een industrieterrein aan de rand van een stad, waar men uitsluitend als pashouder inkopen kan doen.

3. *Groothandel algemeen*

Een groothandel is meestal een grootschalige detailhandelsvestiging op een industrieterrein aan de rand van een stad, waar men uitsluitend als pashouder inkopen kan doen.

4. *Binnenstad of hoofdwinkel(stads)centrum*

De binnenstad of het hoofdwinkelgebied van een kern is vaak het oudste deel van een dorp of een stad dat door de aanwezigheid van meerdere winkels en andere voorzieningen een centrumfunctie vervult (centrale winkelgebieden). De bedoelde (met name grotere) centra zijn voor een belangrijk deel gericht op het zogenoemde funshoppen en op winkelen (het aanschaffen van goederen met een hoge drempelwaarde en een lage aankoopfrequentie).

5. *Stadsdeel-, wijk-, buurt- en dorpscentrum*

Stadsdeel-, wijk- en buurtcentra zijn ondersteunende winkelgebieden (voornamelijk voor doelgerichte boodschappen) die een aanvulling vormen op de binnenstad of het hoofdwinkelgebied van een kern in een gemeente. Een dorpscentrum is het winkelgebied van een dorp (< 20.000 inwoners).

6. *Weekmarkt*

Bij een weekmarkt met een gemiddelde omvang en bij een klein wijk-, buurt en/of dorpscentrum kunnen globale parkeercijfers gegeven worden. Het is niet mogelijk gebleken om voor deze functie kencijfers verkeersgeneratie te ontwikkelen.

7. *Kringloopwinkel*

8. *Bruin- en witgoedzaken*

Het gaat om grootschalige, volumineuze vestigingen die vaak gevestigd zijn in de eerste bebouwingsschil rondom het stadscentrum of in gebieden die aan de rand van de stad liggen.

9. *Woonwarenhuis/woonwinkel (overig)*

Dit zijn detailhandelszaken die een breed assortiment hebben voor het inrichten van woningen in de breedste zin van het woord. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om meubels, verf, behang, accessoires en verlichting. In verband met het ontbreken van praktijkgegevens wordt aangeraden deze kencijfers ook te gebruiken voor meer gespecialiseerde woonwinkels die zich toeleggen op keukens, zonwering, verlichting, bedden, enzovoort.

10. *Woonwarenhuis (zeer groot)*

Dit zijn grootschalige detailhandelszaken die een breed assortiment hebben voor het inrichten van woningen in de breedste zin van het woord. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om meubels, verf, behang, accessoires en verlichting. In verband met het ontbreken van praktijkgegevens wordt aangeraden deze kencijfers ook te gebruiken voor meer gespecialiseerde grootschalige woonwinkels die zich toeleggen op keukens, zonwering, verlichting, bedden, enzovoort.

11. *Meubelboulevard/woonboulevard*

12. *Winkelboulevard*

Een winkelboulevard of retailpark is een verzameling van meerdere, vaak grootschalige detailhandelsvestigingen op korte loopafstand van elkaar (die in tegenstelling tot een woon- of meubelboulevard niet gericht zijn op een gezamenlijk thema).

13. *Outletcentrum*

Een outletcentrum bestaat uit een verzameling van meerdere detailhandelsvestigingen op korte loopafstand van elkaar, die gezamenlijk een grootschalig winkelgebied vormen (met een oppervlakte van 5.000 tot 40.000 m² wvo). Een outletcentrum profileert zich meestal met lagere prijzen dan standaardwinkels.

14. *Bouwmarkt*

15. *Tuincentrum (inclusief buitenruimte)*

Het betreft de middelgrote en grootschalige detailhandelsvestigingen (> 1.000 m² wvo) in (perifeer) stedelijk gebied of het buitengebied. Er worden in deze centra ook aanverwante artikelen verkocht, zoals dierartikelen, *seizoensartikelen* (zoals kerstversiering), accessoires en decoratiemateriaal voor in huis. De buitenruimte is verkoopruimte (voor klanten toegankelijk).

16. *Groencentrum (inclusief buitenruimte)*

Het betreft kleinere tuincentra (< 2.000 m² wvo) die liggen in (perifeer) stedelijk gebied of het buitengebied. Er worden in beperkte mate aanverwante artikelen verkocht (alleen aan groen gerelateerde zaken, zoals tuingereedschap, materiaal ten behoeve van klein tuinonderhoud en groengerelateerde decoraties). Er worden geen seizoensartikelen (zoals kerstversiering) verkocht. Groencentra zijn meestal kleinere bedrijven met als achtergrond een hoveniersbedrijf of plantenkwekerij, die fungeren als lokaal tuincentrum. De buitenruimte is verkoopruimte (voor klanten toegankelijk).

Opmerkingen

Het 'aandeel bezoekers' staat voor het aantal parkeerplaatsen dat openbaar toegankelijk moet zijn voor bezoekers die hun auto willen parkeren. Hiermee is in het kencijfer rekening gehouden. Het weergegeven parkeerkencijfer is dus inclusief bezoekersparkeren.

Autoparkeernormen winkelen en boodschappen doen

alles per 100 m² bvo¹

Functie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buitengebied	Aandeel bezoekers
Buurtsupermarkt	1,9	2,7	3,4	n.v.t.	89%
Fullservice-supermarkt	3,3	4,3	5,2	n.v.t.	93%
Grote supermarkt (XL)	5,9	6,8	7,7	n.v.t.	84%

¹ bvo = bruto vloeroppervlakte

Functie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buiten-gebied	Aandeel bezoekers
Groothandel specialist (bijvoorbeeld levensmiddelen, kantoorartikelen)	n.v.t.	5,7	5,9	n.v.t.	80%
Groothandel algemeen	n.v.t.	6,4	6,4	n.v.t.	80%
Binnenstad of hoofdwinkel(stads)centrum 30.000-50.000 inwoners	3,4	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	88%
Buurt- en dorpscentrum	n.v.t.	3,1	3,7	n.v.t.	72%
Wijkcentrum (klein)	n.v.t.	3,7	4,5	n.v.t.	76%
Wijkcentrum (gemiddeld)	n.v.t.	4,3	5,1	n.v.t.	79%
Weekmarkt (bij klein wijk-, buurt- en dorpscentrum)	0,2	0,2	0,2	n.v.t.	85%
Kringloopwinkel	n.v.t.	1,2	1,7	2,3	89%
Bruin- en witgoedzaken	3,7	5,6	7,4	9,3	92%
Woonwarenhuis/woonwinkel	1,2	1,6	1,7	2	93%
Woonwarenhuis (zeer groot)	n.v.t.	n.v.t.	4,8	5,2	95%
Meubelboulevard/woonboulevard	n.v.t.	1,9	2,3	n.v.t.	93%
Winkelboulevard	n.v.t.	3,5	4	n.v.t.	94%
Outletcentrum	n.v.t.	8,8	9,6	10,4	94%
Bouwmarkt	n.v.t.	1,8	2,3	2,5	87%
Tuincentrum	n.v.t.	2,3	2,6	2,9	89%
groencentrum	n.v.t.	2,3	2,6	3,1	89%

Fietsparkeernormen winkelen en boodschappen doen, alles per 100 m2 bvo

Winkelen en boodschappen	Locatie	Kencijfer
Winkelcentrum	Binnen de bebouwde kom	2,5
Supermarkt	Binnen de bebouwde kom	2,7
Bouwmarkt	Binnen de bebouwde kom	0,25
Tuincentrum		0,25

5. Parkeercijfers sport, cultuur en ontspanning

1. *Bibliotheek*
2. *Bioscoop*
3. *Filmtheater/filmhuis*
Een filmtheater of filmhuis is een uitgaansgelegenheid (met een ideële/culturele doelstelling) waar films bekeken kunnen worden. Het betreft voornamelijk kleinschaligere, artistieke films, die in het algemeen een minder groot publiek trekken dan de films in een bioscoop.
4. *Theater/schouwburg*
5. *Musicaltheater*
Een musicaltheater is een grootschalig theater waar (vaak langlopende) theaterproducties gepresenteerd worden. Dagelijks zijn er een of twee voorstellingen, voornamelijk 's avonds. De capaciteit van een voorstelling ligt vaak tussen de 1.000 en 2.000 bezoekers.
6. *Casino*
7. *Bowlingcentrum*
Een bowlingcentrum is gericht op zowel professioneel als recreatief bowlen. Het betreft dus niet de recreatieve bowlingfaciliteiten bij campings, hotels en dergelijke.
8. *Biljartcentrum/snookercentrum*
9. *Dansstudio*
10. *Fitnessstudio/sportschool*
Met fitnessstudio/sportschool wordt bedoeld op kleinschaligere voorzieningen (indicatie: circa 750 m² bvo) waar voor het overgrote deel alleen gebruikgemaakt wordt van fitnessapparaten.
11. *Fitnesscentrum*
Bij een fitnesscentrum gaat het om zogenoemde grotere multifunctionele centra (> 1.500 m² bvo) die een breed pakket aan activiteiten aanbieden. Dit betreft zowel individueel trainen als groepslessen, diverse vormen van fitness zoals cardiofitness, krachttraining, spinning en aerobics, eventueel in beperkte mate aangevuld met wellnessvoorzieningen zoals een sauna of een zonnebank. De nadruk ligt in een fitnesscentrum wel op de sportfunctie.
12. *Wellnesscentrum*
Hier wordt met wellnesscentrum bedoeld op de grotere zelfstandige (combinaties van) sauna's, thermen en kuurcentra (en dus niet op voorzieningen bij hotels, bungalowparken of campings). Een sauna is een publieke badinrichting waar saunabaden genomen kunnen worden. Kuurcentra bieden naast saunabaden ook vaak geneeskundige therapieën aan en vaak zijn faciliteiten aanwezig om te overnachten. Bij beide voorzieningen zijn vaak ook een massage-/beautysalon en horeca aanwezig (meestal in de vorm van een restaurant). Het verzorgingsgebied van de bedoelde wellnessvoorzieningen is (boven)regionaal en soms zelfs landelijk.
13. *Sauna/hammam*
14. *Sporthal en sportzaal*
15. *Tennishal*
16. *Squashhal*
17. *Zwembad (overdekt)*
18. *Zwembad (openlucht)*
19. *Zwembad (combi)*
Een combizwembad is een zwembad met zowel overdekte als openluchtzwembassins.
20. *Golfoefencentrum (ook wel pitch & put genoemd)*
Al dan niet in combinatie met een golfbaan kan er sprake zijn van een golf(oefen)centrum. Een dergelijk centrum wordt gevormd door bijvoorbeeld een

driving range (afslagplaatsen) en een oefenbaan, eventueel gecombineerd met andere oefenfaciliteiten (zoals oefenbunkers of een putting green).

21. *Golfbaan (18 holes)*
Indicatief gesteld is voor de aanleg van een 18-holes golfbaan circa 60-70 hectare grond nodig. Als recreatief medegebruik plaatsvindt, is dit 25-50% meer.
22. *Indoorspeeltuin/kinderspeelhal*
Indoorspeeltuinen zijn zelfstandig functionerende speelgelegenheden voor kinderen tussen de twee en twaalf jaar die qua grootte, aard en prijs vallen tussen een wijkspeeltuin en een attractiepark. Er zijn bijvoorbeeld klimtoestellen, luchtkussens, ballenbakken en glijbanen. De gemiddelde voorziening heeft overwegend een lokaal verzorgingsgebied. De afmetingen variëren meestal van 1.500 m² bvo tot 3.500 m² bvo.
23. *Volkstuin*
24. *Museum*
25. *Zwemparadijs*
26. *Sportveld*
27. *Kinderboerderij (stadsboerderij)*
28. *Manege (paardenhouderij)*
29. *Dierenpark*
30. *Attractie- en pretpark*
31. *Plantentuin (botanische tuin)*

Opmerking

Het 'aandeel bezoekers' in de tabellen staat voor het aantal parkeerplaatsen dat openbaar toegankelijk moet zijn voor bezoekers die hun auto willen parkeren. Hiermee is in het kencijfer rekening gehouden. Het weergegeven parkeerkecijfer is dus inclusief bezoekersparkeren.

Autoparkeernormen sport, cultuur en ontspanning

per 100 m² bvo of anders aangegeven

Functie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buitengebied	Aandeel bezoekers
Bibliotheek	0,5	0,8	1,1	1,4	97%
Museum	0,4	0,6	1	n.v.t.	95%
Bioscoop	3,2	7,9	11	13,7	94%
Filmtheater/filmhuis	2,6	5,2	7,7	9,9	97%
Theater/schouwburg	7,3	7,9	9,8	12	87%
Musicaltheater	2,9	3,4	3,9	5,1	86%
Casino	5,7	6,1	6,5	8	86%
Bowlingcentrum	1,6	2,2	2,8	2,8	89%
Biljart-/snookercentrum per tafel	0,9	1,1	1,4	1,8	87%
Dansstudio	1,5	3,8	5,4	7,4	93%
Fitnessstudio/sportschool	1,4	3,4	4,7	6,5	87%
Fitnesscentrum	1,7	4,4	6,2	7,4	90%

Functie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buitengebied	Aandeel bezoekers
Wellnesscentrum (thermen, kuurcentrum, beautycentrum)	n.v.t.	n.v.t.	9,3	10,3	99%
Sauna, hammam	2,5	4,6	6,6	7,3	99%
Sporthal	1,5	2,1	2,7	3,5	96%
Sportzaal	1,1	1,9	2,7	3,6	94%
Tennishal	0,3	0,4	0,5	0,5	87%
Squashhal	1,6	2,4	2,7	3,2	84%
Zwembad overdekt	n.v.t.	10,7	11,5	13,3	97%
Zwembad openlucht (per 100 m2 bassin)	n.v.t.	10,1	12,9	15,8	99%
Zwemparadijs (per 100 m2 bassin)	n.v.t.	n.v.t.	4	4	99%
Sportveld (per hectare netto terrein)	20	20	20	20	95%
Golfoefencentrum	n.v.t.	n.v.t.	51	56	93%
Golfbaan per 18 holes, 60 ha	n.v.t.	n.v.t.	96	118	98%
Indoorspeeltuin (kinderspeelhal), gemiddeld en kleiner per 100 m2 bvo	2,9	3,7	4,4	5,1	97%
Indoorspeeltuin (kinderspeelhal), groot	3,5	4,3	5,3	6,1	98%
Indoorspeeltuin (kinderspeelhal), zeer groot	3,7	4,6	5,5	6,4	98%
Kinderboerderij (stadsboerderij) per gemiddelde boerderij	2,9	3,7	4,4	5,1	97%
Manege (paardenhouderij) per box	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0,4	90%
Dierenpark per hectare netto terrein	8	8	8	8	99%
Attractie- en pretpark per hectare netto terrein	n.v.t.	n.v.t.	8	8	99%
Volkstuin per 10 tuinen	n.v.t.	1,3	1,4	1,5	100%
Plantentuin/botanische tuin per gemiddelde tuin	n.v.t.	7,5	10,5	13,5	99%

Fietsparkeernormen sport, cultuur en ontspanning

Functie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Opmerking
Bibliotheek	3	3	3	per 100 m2 bvo
Bioscoop	7,8	4,3	1,4	grote aantallen en per 100 m2 bvo
Fitness	6	3,7	2,0	per 100 m2 bvo
Museum	0,9	0,9	0,9	per 100 m2 bvo
Sporthal*	2,5	2,5	2,5	per 100 m2 bvo
Sportveld	50	50	50	per hectare netto terrein
Sportzaal*	4	4	4	per 100 m2 bvo
Stedelijk evenement	32	32	32	grote aantallen en per 100 bezoekers
Theater	24	21	18	grote aantallen en per 100 zitplaatsen
Zwembad (openlucht)	28			grote aantallen en per 100 m2 bassin
Zwembad (overdekt)	20			grote aantallen en per 100 m2 bassin

* Een sporthal is een locatie waar (opeenvolgende) toernooien plaatsvinden, bij een sportzaal is dat niet het geval en gaat het bijvoorbeeld om een gymzaal zonder tribunes.

6. Parkeercijfers horeca en (verblijfs)recreatie

1. *Camping (kampeerterrein)*
2. *Bungalowpark (huisjescomplex)*
3. *Hotel*
In Nederland geldt voor hotels een hotelclassificatiesysteem. Ze zijn ingedeeld in een van de vijf sterrencategorieën. Een hotel met een ster biedt slechts basisvoorzieningen, een hotel met twee sterren biedt beperkt aanvullende voorzieningen, een hotel met drie sterren is een middenklasse hotel, een hotel met vier sterren een eersteklas hotel en een hotel met vijf sterren een luxehotel.
4. *Discotheek*
5. *Café/bar/cafetaria*
De parkeerbehoefte bij deze functie is in sterke mate afhankelijk van het aantal zitplaatsen en van het autogebruik van de bezoekers.
6. *Restaurant (inclusief fastfoodrestaurant)*
De parkeerbehoefte bij deze functie is in sterke mate afhankelijk van het aantal zitplaatsen en van het autogebruik van de bezoekers.
7. *Evenementenhal/beursgebouw/congresgebouw*

Opmerkingen

Het 'aandeel bezoekers' in de tabellen staat voor het aantal parkeerplaatsen dat openbaar toegankelijk moet zijn voor bezoekers die hun auto willen parkeren. Hiermee is in het kencijfer rekening gehouden. Het weergegeven parkeerkencijfer is dus inclusief bezoekersparkeren.

Autoparkeernormen horeca en (verblijfs)recreatie

Funcie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buitengebied	Aandeel bezoekers
Camping (kampeerterrein) per standplaats	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1,2	90%
Bungalowpark (huisjescomplex) per bungalow	n.v.t.	n.v.t.	1,6	2,1	91%
1* Hotel per 10 kamers	0,4	0,8	2,3	4,5	77%
2* Hotel per 10 kamers	1,4	2,2	3,9	6,3	80%
3* Hotel per 10 kamers	2	3,1	4,7	6,8	77%
4* Hotel per 10 kamers	3,2	4,9	6,8	9,0	73%
5* Hotel per 10 kamers	5,0	7,6	10,1	12,6	65%
Café/bar/cafetaria per 100 m2 bvo	5,0	5,0	5,0	n.v.t.	90%
Restaurant per 100 m2 bvo	9,0	9,0	13,0	n.v.t.	80%
Discotheek per 100 m2 bvo	6,1	12,3	18,4	20,8	99%
Evenementenhal/beursgebouw/congresgebouw	4,0	5,5	7,5	n.v.t.	99%

Fietsparkeernormen horeca en (verblijfs)recreatie

Functie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Opmerking
Fastfoodrestaurant	10	3,5	2,5	per 100 m2 bvo, inclusief terras
Restaurant	9	9	13	per 100 m2 bvo, inclusief terras, b.v. pannenkoekenhuis
Café/bar/cafeteria	5	5	6	per 100 m2 bvo

7. Parkeercijfers gezondheidszorg en (sociale) voorzieningen

1. *Huisartsenpraktijk (-centrum)*
2. *Apotheek*
3. *Fysiotherapiepraktijk (-centrum)*
4. *Consultatiebureau*
5. *Consultatiebureau voor ouderen*
6. *Tandartsenpraktijk*
7. *Gezondheidscentrum*

Een gezondheidscentrum is een locatie waar verschillende gezondheidsinstellingen onder een dak gevestigd zijn. Vaak zijn dit huisartsen, fysiotherapeuten, verloskundigen en/of een consultatiebureau.

8. *Ziekenhuis*
9. *Crematorium*
10. *Begraafplaats*
11. *Religiegebouw*
12. *Verpleeg- en verzorgingstehuis*

Opmerkingen

Het 'aandeel bezoekers' in de tabellen staat voor het aantal parkeerplaatsen dat openbaar toegankelijk moet zijn voor bezoekers die hun auto willen parkeren. Hiermee is in het kencijfer rekening gehouden. Het weergegeven parkeerkencijfer is dus inclusief bezoekersparkeren.

Autoparkeernormen gezondheidszorg en maatschappelijke voorzieningen

Functie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buitengebied	Aandeel bezoekers
Huisartsenpraktijk/-centrum per behandelkamer	2,1	2,5	3,0	3,3	57%
Apotheek per 100 m2 bvo	2,3	2,8	3,2	n.v.t.	45%
Fysiotherapiepraktijk/-centrum per behandelkamer	1,3	1,5	1,8	2,0	57%
Consultatiebureau per behandelkamer	1,3	1,6	1,9	2,2	50%
Consultatiebureau voor ouderen per behandelkamer	1,3	1,6	1,9	2,2	38%
Tandartsenpraktijk/-centrum per behandelkamer	1,6	2,0	2,4	2,7	47%
Gezondheidscentrum per behandelkamer	1,6	1,9	2,2	2,5	55%
Ziekenhuis per 100 m2 bvo	1,4	1,6	1,7	2,0	29%
Crematorium per (deels) gelijktijdige plechtigheid	n.v.t.	n.v.t.	30,1	30,1	99%
Begraafplaats per (deels) gelijktijdige plechtigheid	n.v.t.	n.v.t.	31,6	31,6	97%

Functie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buitengebied	Aandeel bezoekers
Religiegebouw per zitplaats	0,2	0,2	0,2	n.v.t.	98%
Verpleeg- en verzorgingstehuis per wooneenheid	0,6	0,6	0,6	n.v.t.	60%

Fietsparkeernormen gezondheidszorg en maatschappelijke voorzieningen

Functie	Kencijfer	Per	Opmerking
Apotheek (bezoekers)	7	locatie	Kleine aantallen
Apotheek (medewerkers)	4	locatie	Kleine aantallen
Begraafplaats/ crematorium	5	gelijktijdige plechtigheid	Kleine aantallen
Gezondheidscentrum (bezoekers)	1,3	100 m2	
Gezondheidscentrum (medewerkers)	0,4	100 m2	
Kerk/moskee	35	100 zitplaatsen	Grote aantallen
Ziekenhuis (bezoekers)	0,5	100 m2 bvo	Grote aantallen
Ziekenhuis (medewerkers)	0,6	100 m2 bvo	Grote aantallen

8. Parkeercijfers onderwijs

1. *Kinderdagverblijf (crèche)*
De grootste parkeer- en verkeersdruk bij kinderdagverblijven ontstaat door het brengen en halen van kinderen. Er is door het CROW een systematiek ontwikkeld waarmee dit berekend kan worden
2. *Basisschool*
De grootste parkeer- en verkeersdruk bij basisscholen ontstaat door het halen en brengen van kinderen. De hoeveelheid auto's die hiermee gemoeid is, is mede afhankelijk van de grootte van de school (aantal kinderen), hoeveel kinderen begeleid naar school komen, hoeveel kinderen met de auto worden gebracht en hoeveel kinderen er tussen de middag overblijven op school. Er is door het CROW een systematiek ontwikkeld waarmee dit berekend kan worden
3. *Middelbare school*
4. *ROC*
5. *Hogeschool*
6. *Universiteit*
7. *Avondonderwijs of vrijetijdsonderwijs*

Opmerkingen

Het 'aandeel bezoekers' in de tabellen staat voor het aantal parkeerplaatsen dat openbaar toegankelijk moet zijn voor bezoekers die hun auto willen parkeren. Hiermee is in het kencijfer rekening gehouden. Het weergegeven parkeerkencijfer is dus inclusief bezoekersparkeren. Onder bezoekers worden in deze hoofdgroep ook de leerlingen/studenten verstaan.

Autoparkeernormen onderwijs

Functie	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	Buitengebied	Aandeel bezoekers
Kinderdagverblijf (crèche) per 100 m ² bvo. Exclusief Kiss & ride	0,9	1,1	1,2	1,5	0%
Basisonderwijs per leslokaal. Exclusief kiss & ride	0,8	0,8	0,8	0,8	-
Middelbare school per 100 leerlingen	3,3	4,0	4,3	4,9	11%
ROC per 100 leerlingen	4,2	4,8	5,2	5,9	7%
Hogeschool per 100 studenten	8,3	8,9	9,5	10,9	72%
Universiteit per 100 studenten	11,7	13,5	14,7	16,8	48%
Avondonderwijs, per 10 studenten	4,0	5,0	6,0	10,5	95%

Fietsparkeernormen onderwijs

Functie				Opmerking
Basisschool (leerlingen)	< 250 leerlingen	250 tot 500 leerlingen	> 500 leerlingen	per 10 leerlingen en bij een groter verzorgingsgebied meer fietsen en ook meer auto's
	4,3	5,0	6,2	
Basisschool (medewerkers)	0,4			per 10 leerlingen
Middelbare school (leerlingen)	10			per 100 m2 bvo, grote aantallen
Middelbare school (medewerkers)	Centrum	Schil centrum	Rest bebouwde kom	per 100 m2 bvo
	0,6	0,5	0,4	
ROC (leerlingen)	12			per 100 m2 bvo en op ov-locaties lager
ROC (medewerkers)	0,9			100 m2 bvo

9. Parkeercijfers overstappunten

Bij locaties waar van de ene naar de andere modaliteit kan worden overgestapt dient bij voorkeur ook voldoende fietsparkeergelegenheid te zijn. Goede monitoring van het gebruik van de fietsparkeerplaatsen wordt aanbevolen.

Fietsparkeernormen voor overstapplaatsen

Overstappen	Locatie	Kencijfer	Per
Busstation	Centrum en schil	42	halterende buslijn
Carpoolplaats	Rand bebouwde kom	0,8	autoparkeerplaats

10. Aanwezigheidspercentages per functiegroep

Met behulp van de parkeercijfers en de aanwezigheidspercentages voor gecombineerd gebruik, kan de parkeervraag per periode bepaald worden. De aanwezigheidspercentages voor de verschillende periodes van de dag/week zijn weergegeven in onderstaande tabel. De percentages worden toegepast wanneer minimaal twee functies gebruik kunnen maken van dezelfde parkeervoorzieningen. De aanwezigheidspercentages gelden zowel voor de auto als de fiets.

Aanwezigheidspercentages

	Werkdag-				Koopavond 1)	Zaterdag-		Zondag-
	ochtend	middag	avond	nacht		middag	avond	middag
woningen bewoners	50%	50%	90%	100%	80%	60%	80%	70%
woningen bezoekers	10%	20%	80%	0%	70%	60%	80%	70%
kantoor/bedrijven	100%	100%	5%	0%	5%	0%	0%	0%
commerciële dienstverlening	100%	100%	5%	0%	75%	0% 2)	0%	0%
detailhandel	30%	60%	10%	0%	75%	100%	0% 3)	0% 4)
grootschalige detailhandel	30%	60%	70%	0%	80%	100%	0% 3)	0% 4)
supermarkt	30%	60%	40%	0%	80%	100%	40%	0%
sportfuncties binnen	50%	50%	100%	0%	100%	100%	100%	75%
sportfuncties buiten	25%	25%	50%	0%	50%	100%	25%	100%
bioscoop/theater/podium/enzovoort	5%	25%	90%	0%	90%	40%	100%	40%
sociaal medisch: arts/therapeut/consultatiebureau	100%	75%	10%	0%	10%	10%	10%	10%
verpleeghuis/verzorgingstehuis	100%	100%	50%	25%	50%	100%	100%	100%
ziekenhuis: patiënten inclusief bezoekers	60%	100%	60%	5%	60%	60%	60%	60%
ziekenhuis medewerkers	75%	100%	40%	25%	40%	40%	40%	40%
dagonderwijs	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
avondonderwijs	0%	0%	100%	0%	100%	0%	0%	0%

Noten:

- 1) Indien sprake van een traditionele koopavond
- 2) Indien op zaterdag open: 100%
- 3) Indien 's avonds open: 70%
- 4) Indien koopzondag: 100%

11. Voorbeeldberekeningen voor dubbelgebruik

Als er meerdere verschillende functies worden gerealiseerd waarvoor parkeerplaatsen aangelegd moeten worden, dan kan dubbelgebruik worden toegepast. Het dubbelgebruik is alleen mogelijk als de parkeerplaatsen door alle functies gebruikt kunnen worden, bijvoorbeeld bij een parkeergarage of een parkeerterrein. Deze parkeerplaatsen dienen dus wel openbaar toegankelijk te zijn.

Fictief plan met verschillende functies

Een fictief plan bevat de volgende functies en kent een aantal parkeerplaatsen dat uit de berekening komt.

Functie	Aantal te realiseren parkeerplaatsen
Bewoners woningen	50
Bezoekers woningen	10
Kantoor/bedrijven	25
Commerciële dienstverlening	12
Totaal	97

In totaal zouden er 97 parkeerplaatsen aangelegd moeten worden als dubbelgebruik niet mogelijk is. Als bijvoorbeeld een parkeerkelder of een groot parkeerterrein aangelegd wordt, waarvan de verschillende gebruikers allemaal gebruik kunnen maken, mag dubbelgebruik toegepast worden. Dit resulteert in de meeste gevallen tot het aanleggen van minder parkeerplaatsen, maar nooit tot meer. Met de aanwezigheidspercentages uit paragraaf 10 van dit document kan uitgerekend worden wat de parkeerbehoefte op welk moment van de dag en week is. De hoogste parkeerbehoefte bepaalt het aantal benodigde parkeerplaatsen.

	Werkdag-				Koopavond 1)	Zaterdag-		Zondag-
	ochtend	middag	avond	nacht		middag	avond	middag
woningen bewoners	25,0	25,0	45,0	50,0	40,0	30,0	40,0	35,0
woningen bezoekers	1,0	2,0	8,0	0,0	7,0	6,0	8,0	7,0
kantoor/bedrijven	25,0	25,0	1,3	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0
commerciële dienstverlening	12,0	12,0	0,6	0,0	9,0	0,0	0,0	0,0
<i>Totaal</i>	<i>63,0</i>	<i>64,0</i>	<i>54,9</i>	<i>50,0</i>	<i>57,3</i>	<i>36,0</i>	<i>48,0</i>	<i>42,0</i>

In deze berekening is te zien dat er minder parkeerplaatsen nodig zijn dan 97, namelijk 64 parkeerplaatsen op het maatgevende moment.

12. Mobiliteitsmanagement

De gemeente Veldhoven staat open om innovatieve oplossingen te faciliteren. Mobiliteitsmanagement is daar een voorbeeld van. Als gebruik wordt gemaakt van mobiliteitsmanagement kan de parkeernorm naar beneden gaan. Maar niet onder de minimale parkeernorm volgens publicatie 381 van het CROW. Onder mobiliteitsmanagement wordt verstaan: maatregelen die het gebruik van autobezit en autogebruik ontmoedigen en alternatieve vervoerswijzen stimuleren, zoals de fiets, openbaar vervoer en deelmobiliteit.

Voorbeelden van mobiliteitsmanagement zijn het stimuleren van de fiets door middel van het aanbieden van (elektrische) deelauto's³ en deelfietsen. Ook kan gedacht worden aan betere fietsvoorzieningen in de wijk, betere (overdekte) fietsenstallingen, of het stimuleren van de E-Bike. Voor openbaar vervoer kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van kortere en kwalitatief betere looproutes naar haltes voor het openbaar vervoer of frequentieverhoging van het openbaar vervoer.

Het bijstellen van de parkeernorm dient altijd afgestemd te worden met de gemeente Veldhoven. Hiervoor dient de ontwikkelaar/aanvrager een extern bureau te worden ingeschakeld die onderzoekt welke maatregelen/oplossingen passend zijn voor het project. En hoeveel de parkeernorm eventueel naar beneden kan gaan. Daarnaast dient voor de komende 10 jaar een mobiliteitsregisseur ingeschakeld te worden. De mobiliteitsregisseur monitort bijvoorbeeld het gebruik van de deelauto's en voegt deelauto's toe of haalt ze weg mocht het gebruik hier aanleiding toe geven. Per project wordt het overeengekomen mobiliteitsplan voor minimaal 10 jaar contractueel vastgelegd.

13. Toepassing deelauto's

Het is ook mogelijk om alleen deelauto's toe te passen en de rest van het mobiliteitsmanagementpakket achterwege te laten. De parkeernorm blijft de cijfers zoals in deze parkeernormennota is aangegeven (gemiddelde van de parkeerkencijfers die het CROW hanteert voor de auto). Maar bij norm wordt wel rekening ermee gehouden dat per 20 toegevoegde woningen 1 deelauto mag worden toegepast. En dat 1 deelauto 5 privé auto's vervangt⁴. Daarmee vervangt 1 deelauto dus 4 'normale' parkeerplaatsen, omdat hij zelf ook een parkeerplaats nodig heeft. De ontwikkelaar/aanvrager moet hierbij een contract afsluiten dat de deelauto's voor een periode van minimaal 10 jaar beschikbaar zijn voor de ontwikkeling. Contractueel wordt dit ook met de gemeente vastgelegd.

---

³ voor de toepassing van deelauto's, zie ook hoofdstuk 13

⁴ de norm van 1 op 5 zit aan de onderkant van de bandbreedte van een referentieonderzoek onder diverse Nederlandse gemeenten waar deelauto's worden toegepast. Er is gekozen om de onderkant van de bandbreedte te hanteren omdat in Veldhoven nog weinig ervaring is met deelauto's.

14. Laadvoorzieningen

Bij alle nieuwbouwontwikkelingen is het streven dat de ontwikkelaar minstens 3% van de parkeerplaatsen vanaf het begin voorziet van een elektrische laadmogelijkheid. Daarnaast is het streven, bij nieuwe parkeergelegenheden groter dan 10 parkeervakken, zoveel mogelijk parkeervakken voor te bereiden op de komst van laadpalen.

15. Hardheidsclausule

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd om van alle in deze parkeernormennota genoemde richtlijnen en parkeernormen gefundeerd af te wijken.